

Evija Kropa • Sanita Vitkovska

CĪRUĻU ģimenes piedzīvojumi NAUDAS PASAUĻĒ

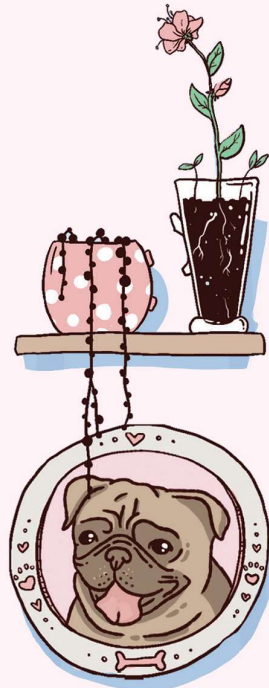

Uzdevumu krājums par naudu
5–6 gadus veciem bērniem

Evija Kropa • Sanita Vitkovska

CĪRUĻU ģimenes piedzīvojumi NAUDAS PASAULĒ

Uzdevumu krājums par naudu
5–6 gadus veciem bērniem

Šo uzdevumu krājumu ir veidojis un izdevis "Swedbank" Finanšu institūts,
rūpējoties par gudriem lēmumiem Latvijas ģimenēs

Evija Kropa, Sanita Vitkovska
Cīruļu ģimenes piedzīvojumi naudas pasaulē

Redaktore
Inta Kalniņa

Korektore
Ilze Čerņevska

Datormaketētāja
Lilija Rimicāne

- © Evija Kropa, Sanita Vitkovska, teksts, 2023
- © Lina Ribinske, ilustrācijas, 2023
- © «Izdevniecība Avots», 2023
- © «Swedbank» Finanšu institūts, 2023

ISBN 978-9934-590-56-6

Izdevējs – SIA «Izdevniecība Avots»
Reģistrācijas apl. Nr. 000330791.
Puškina ielā 1a, Rīgā, LV–1050.

Iespiests un iesiets SIA «Jelgavas tipogrāfija»
Langervaldes ielā 1a, Jelgavā, LV–3001.

SVEIKS, NAUDAS PASAULES IZZINĀTĀJ!

Nauda ir svarīga mūsu ikdienas sastāvdaļa. Ar to varam nopirkt vajadzīgas lietas, piepildīt savus sapņus un arī palīdzēt citiem. Taču nauda vispirms ir jānopelna. Šajā uzdevumu krājumā tu varēsi prātot, darboties un iegūt jaunas zināšanas.

Pieaugušais!

Uzdevumu krājums sastāv no piecām sadaļām:

- Nauda un tās veidi
- Naudas pelnīšana
- Vajadzības un vēlmes
- Prātīga tērēšana
- Krāšana un mērķu sasniegšana

Katrai no sadaļām ieteicams veltīt vienu nodarbību. Pirms uzdevumu veikšanas vēlams noklausīties vai izlasīt ieteikto stāstu no grāmatas “Nauda un citas Cīruļu ģimenes lietas”, taču uzdevumus iespējams pildīt arī bez stāstu izlasīšanas.

Uzdevumu krājuma beigās atrodams:

- apliecinājums, kuru iespējams personalizēt un izsniegt par veiksmīgi izpildītiem uzdevumiem;
- etiķete, kuru bērns var izgriezt, izrotāt un uzlīmēt uz krājkašītes, kurā var sākt krāt naudu. Par krājkašīti var noderēt dažādi trauki – skaisti noformēta burciņa, neliela vāzīte u. c.

Iedrošiniet bērnus būt aktīviem un izpausties radoši!

1. NAUDA UN TĀS VEIDI

Ar naudu mums nākas sastapties katru dienu. Tā radīta, lai varētu iegūt dažādas lietas. Pirms tika izdomāta nauda, cilvēki mainījās ar lietām, taču kļuva grūti noteikt šo lietu vērtību. Saproti nu, vai rotaļu mašīna, ko Jānis grib mainīt pret Līgas lelli, ir tikpat vērtīga kā lelle? Lai to risinātu, radās nauda, kam tika noteikta konkrēta vērtība. Tā pirkt un pārdot lietas kļuva daudz vieglāk.

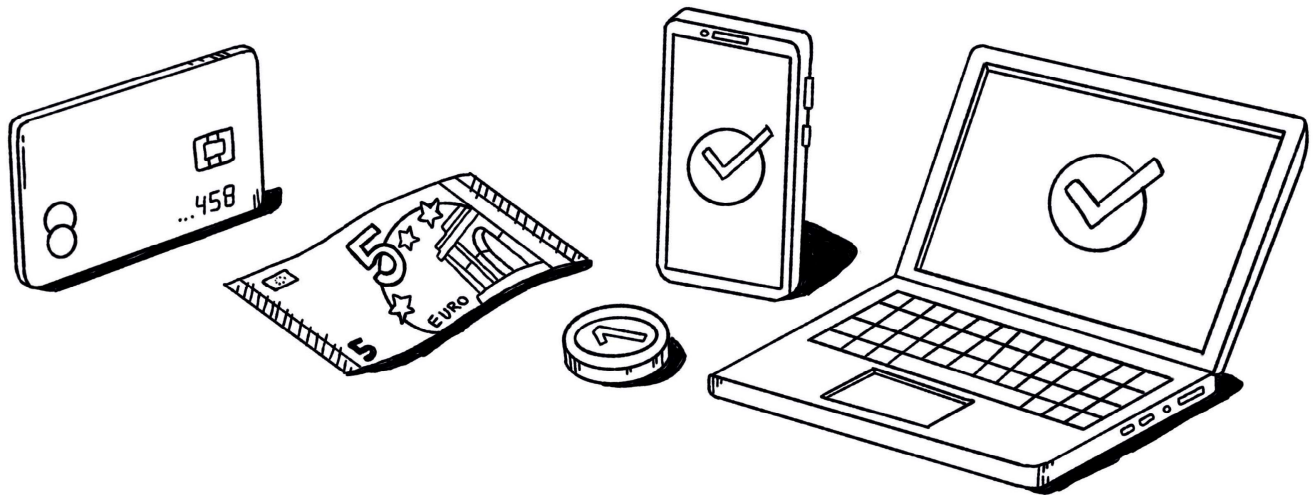
Naudai ir arī dažāda forma – monētas, banknotes jeb papīra nauda, maksājumu kartes jeb digitālā nauda. Maksājumus var veikt arī datorā un ar telefonu.

Klausies vai lasi stāstu “Vectēva naudas stāsts” no grāmatas “Nauda un citas Cīruļu ģimenes lietas” Spotify, YouTube vai Swedbank blogā!

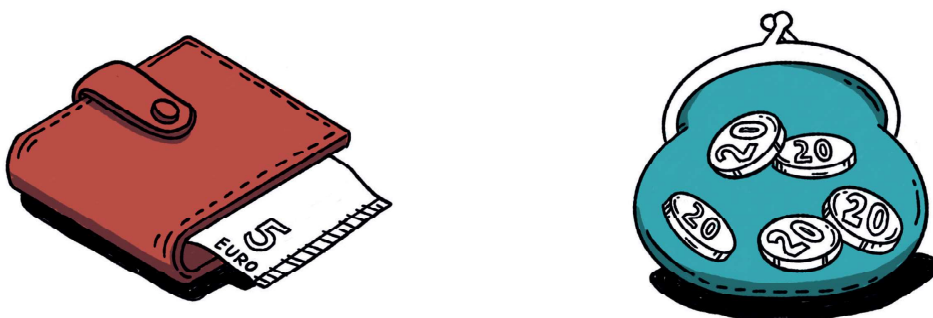

1. uzdevums. AR KO VARAM MAKSĀT?

Izkrāso attēlus, kuros redzamas dažādas naudas formas un maksāšanas veidi!

Kurš maciņa saturs vērtīgāks? Apvelc lielāko summu!

Cik konfekšu maisiņu var nopirkt par naudu, kas atrodas sarkanajā maciņā? Vai zilajā maciņā pietiek naudas, lai iegādātos tikpat daudz konfekšu?

Sarkanais maciņš _____ konfekšu maisiņi

Zilais maciņš _____ konfekšu maisiņš

2. uzdevums. KĀDA BŪS NĀKOTNES NAUDA?

Uzzīmē, kāda varētu būt nākotnes nauda, kuru cilvēki kaut kad izmantos visā pasaulē un pat uz citām planētām! Kāda tai būs forma? Kāda krāsa? Kas uz tās attēlots? Sapņo un esi radošs! 😊

2. NAUDAS PELNĪŠANA

Mantas un lietas mājās neuzrodas pašas no sevis – tās pērkam par naudu. Arī nauda nerodas pati no sevis. Tā jānopelna. Naudas mums ir tikai tik, cik nopelnām.

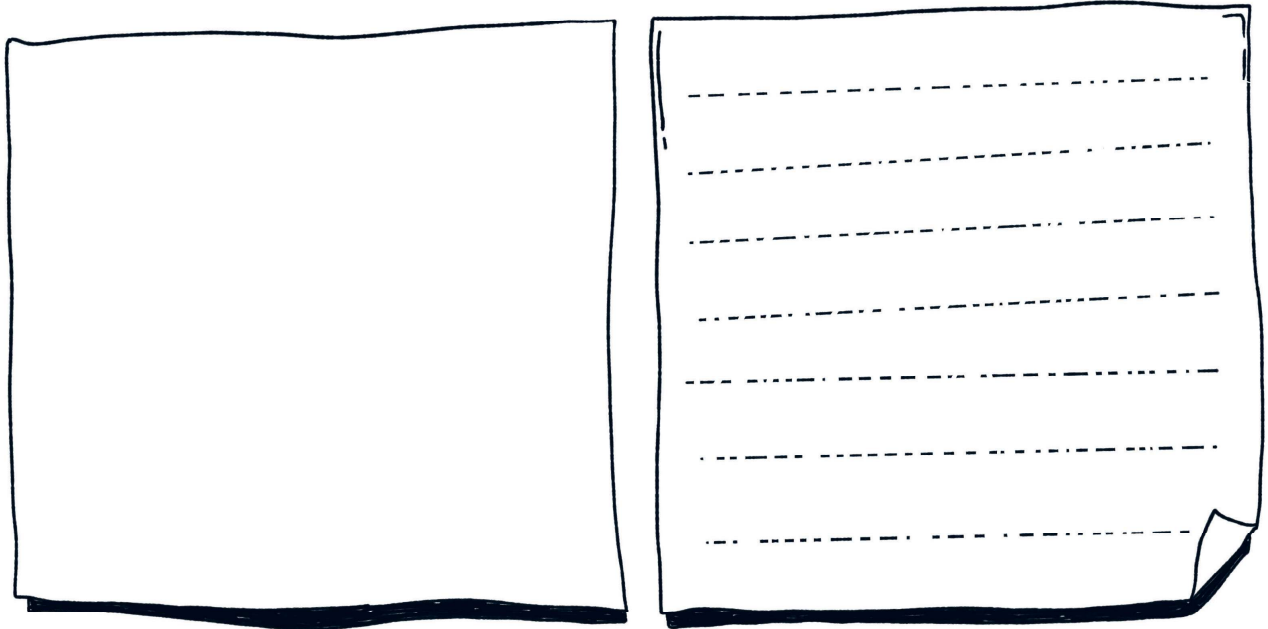
Pieaugušie katru dienu strādā, pilda dažādus uzdevumus, lai pēc tam par to saņemtu algu. Ir daudz un dažādu darba veidu un profesiju. Vieni palīdz cilvēkiem, piemēram, mediķi ārstē, policisti sargā, skolotāji māca. Citi kaut ko rada, piemēram, dzejnieki raksta dzejoļus, maiznieki cep maizi un galdnieki izgatavo mēbeles.

Klausies vai lasi stāstu “Kates mazie lauki” no grāmatas “Nauda un citas Cīruļu ģimenes lietas” Spotify, YouTube vai Swedbank blogā!

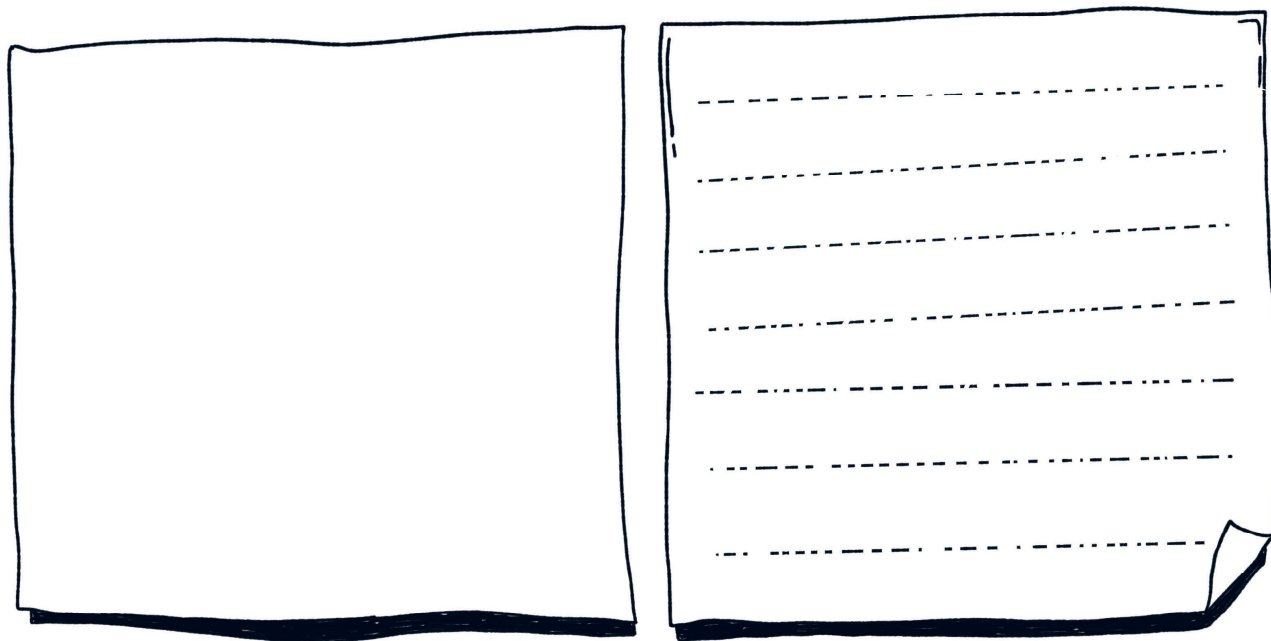

1. uzdevums. Kate nolemj pelnīt naudu, kaimiņiem pārdodot lauku labumus no vecvecāku saimniecības. Arī Kates un Gustava vecāki pelna naudu. Nauda vajadzīga, lai samaksātu rēķinus, nopirktu ēdienu, apģērbu, arī rotaļlietas.

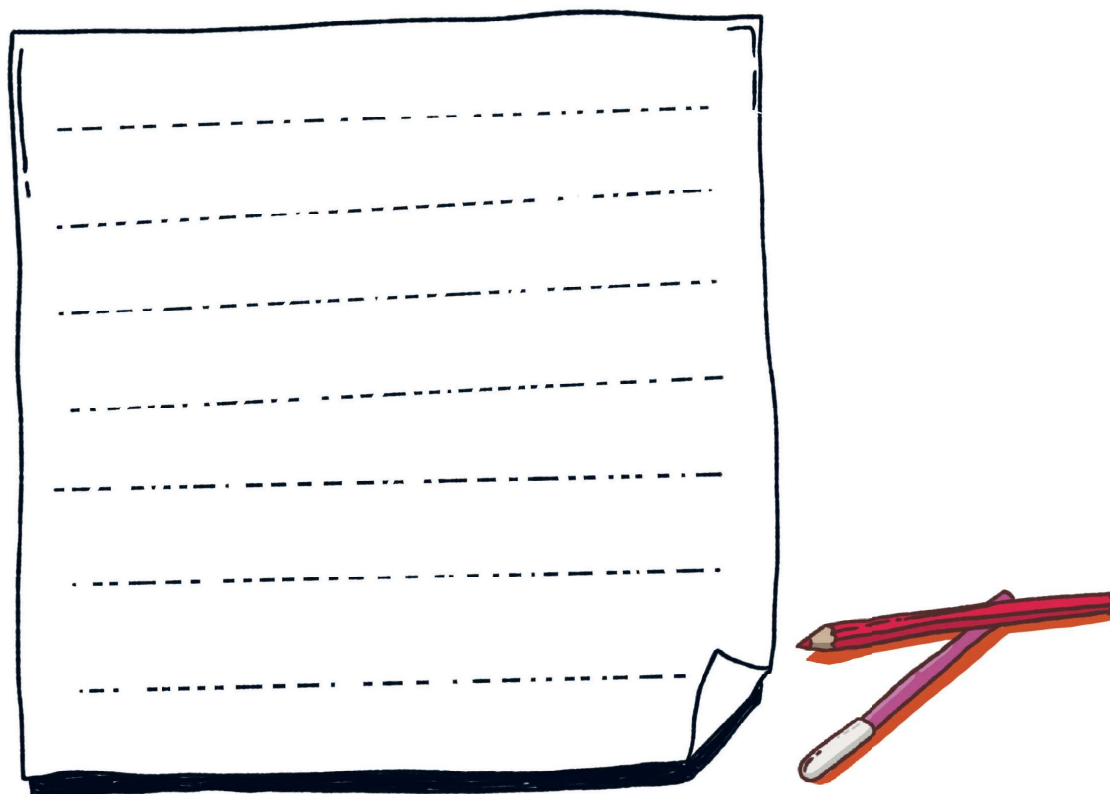
UZRAKSTI VAI UZZĪMĒ, KĀ NAUDU PELNA TAVI VECĀKI!

UZRAKSTI VAI UZZĪMĒ, PAR KO TU GRIBĒTU STRĀDĀT!

Kate var nopelnīt naudu, jo viņa ir neatlaidīga un centīga. Pārrunā ar pieaugušo un uzraksti savas labās īpašības!

2. uzdevums. KĀDA BURTA TRŪKST?

Palīdzi Cīruļu ģimenei atrisināt mīklu, ierakstot trūkstošos burtus!

KABA_AS _AUDA

A_GA

D_VANAS

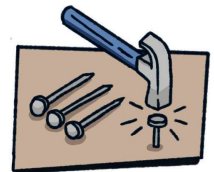
_EKS

A_LĪDZĪBA

DAR_S

NA_DA

MON_TA

KR_JKA_E

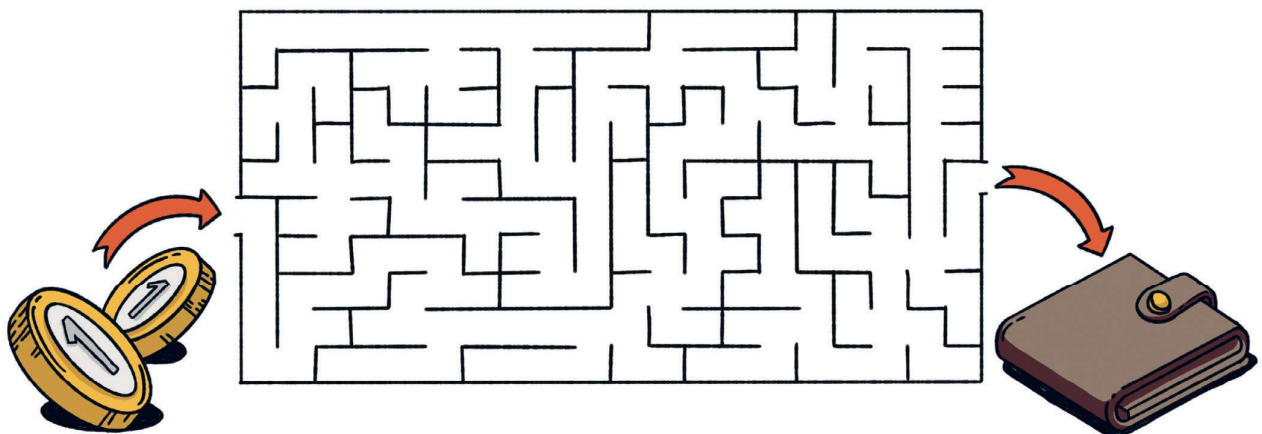

_IRO

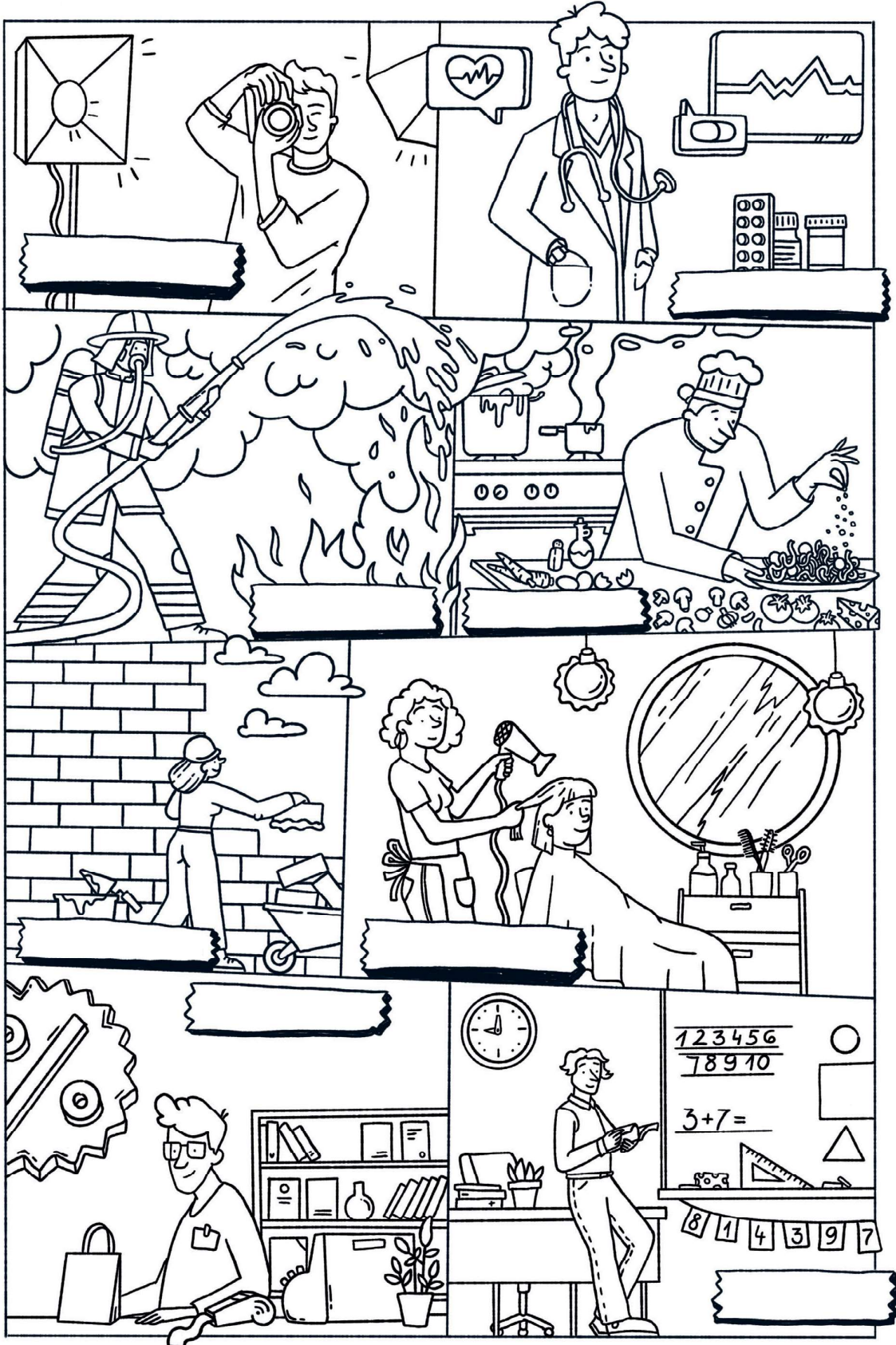
3. uzdevums. PA KURU CEĻU JĀIET?

Palīdzi monētai atrast ceļu labirintā, lai nokļūtu makā!

4. uzdevums. IZKRĀSO UN PIERAKSTI NOSAUKUMU!

Naudu var nopelnīt, strādājot dažādu darbu. Izkrāso zīmējumu un pieraksti nosaukumu!

3. VAJADZĪBAS UN VĒLMES

Lai arī cik ļoti gribētos, visu nopirkt nav iespējams, jo naudu nevar tērēt bezgalīgi. Vajadzības ir tas, bez kā nav iespējams iztikt, piemēram, tev ir nepieciešams ēdiens, ūdens, apģērbs, mājoklis.

Vēlmes ir tās lietas vai pakalpojumi, bez kuriem ikdienas dzīvē varētu iztikt. Vēlmes ir kā sapņi, tās var būt daudz un dažādas. Tās, piemēram, ir lietas priekam – jauns velosipēds, rotaļlietas, kinoteātra apmeklējums, sevis palutināšana ar lielu cukurvates mākonī vai karstās šokolādes dzēriena baudīšana kafejnīcā kopā ar draugiem.

Ar naudu jārikojas gudri. Nauda “no gaisa nekrīt”, tā ne vien ir jānopelna, bet nepieciešams arī nopietni apdomāt, kam naudu tērēt. Visbiežāk pirmās tiek apmierinātas vajadzības un pēc tam, izvērtējot, cik daudz naudas atlicis, vēlmes. Vēlmes var ierobežot vai atlikt uz vēlāku laiku – tātad uz tām iespēja taupīt ir krietni lielāka.

Klausies vai lasi stāstu “Brīnumu meža dārgumi” no grāmatas “Nauda un citas Cīruļu ģimenes lietas” Spotify, YouTube vai Swedbank blogā!

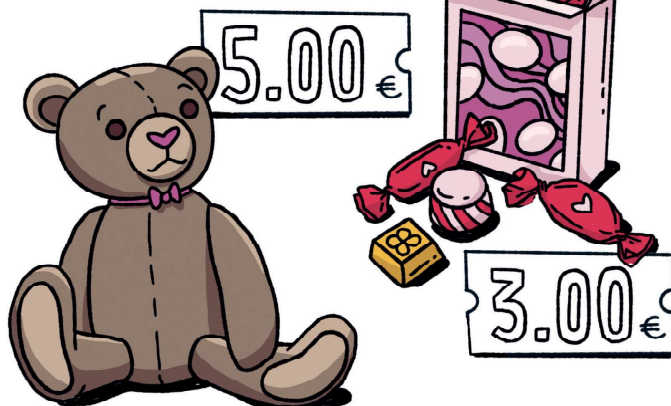
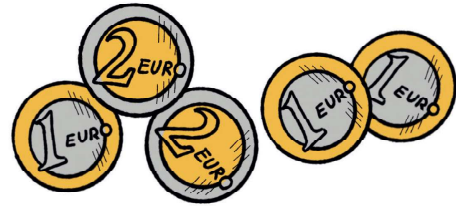
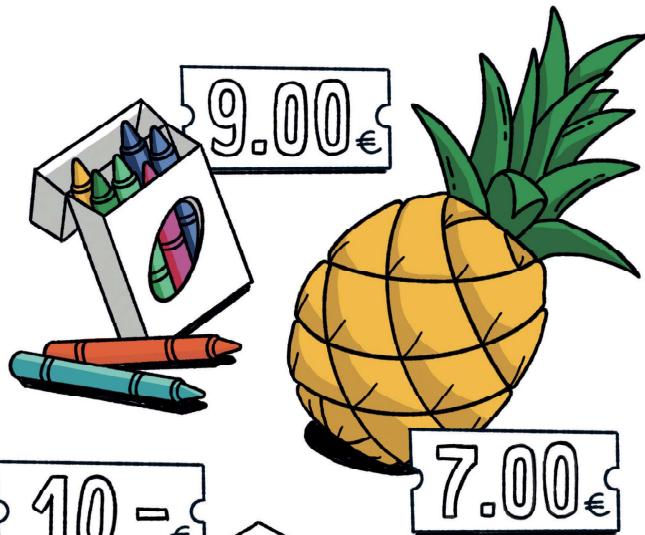
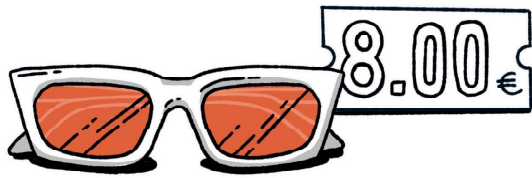
1. uzdevums. ATRODI UN IZKRĀSO LIETAS DZIMŠANAS DIENAS BALLĪTEI!

Lai veikalā nenopirktu to, bez kā var iztikt, palīgā nāk iepirkumu saraksts. Palīdzi Kates mammai saprast, cik dāvanu, sulas glāžu, balonu, ielūguma kartīšu un kūku Kate izdomājusi iegādāties savām dzimšanas dienas svinībām. Atrodi attēlā visas šīs lietas un izkrāso. Lodziņos ieraksti katras lietas skaitu. Kā tev liekas, vai Kate visu veiksmīgi saplānojusi?

2. uzdevums. CIK MONĒTU JĀIZMANTO?

Mamma Katei iedod monētas un atļauj nopirkt to, ko viņa vēlas. Savieno preces ar monētām, lai Kate tās varētu nopirkt! Pievērs uzmanību preces cenai.

3. uzdevums. SADALI VAJADZĪBAS UN VĒLMES!

Katei un viņas ģimenei nu ir suns, tādēļ ir arī izdevumi, kas rodas, mājdzīvniekam ieņākot ģimenē. Kuras no minētajām ir vajadzības, bet kuras – vēlmes? Savieno attēlu ar attiecīgo mākonī.

4. PRĀTĪGA TĒRĒŠANA

Vai naudu pelnīt ir grūti, bet tērēt viegli? Iztērēt naudu var ļoti ātri, taču svarīgi to darīt gudri. Gudra tērēšana vairs nav tik vienkārša, jo ir jāprot izvērtēt, kas patiešām ir vajadzīgs, lai pēc naudas iztērēšanas nenožēlotu savu lēmumu. Gudra tērēšana ļauj atšķirt vajadzības no vēlmēm un dod iespēju sakrāt kam lielākam.

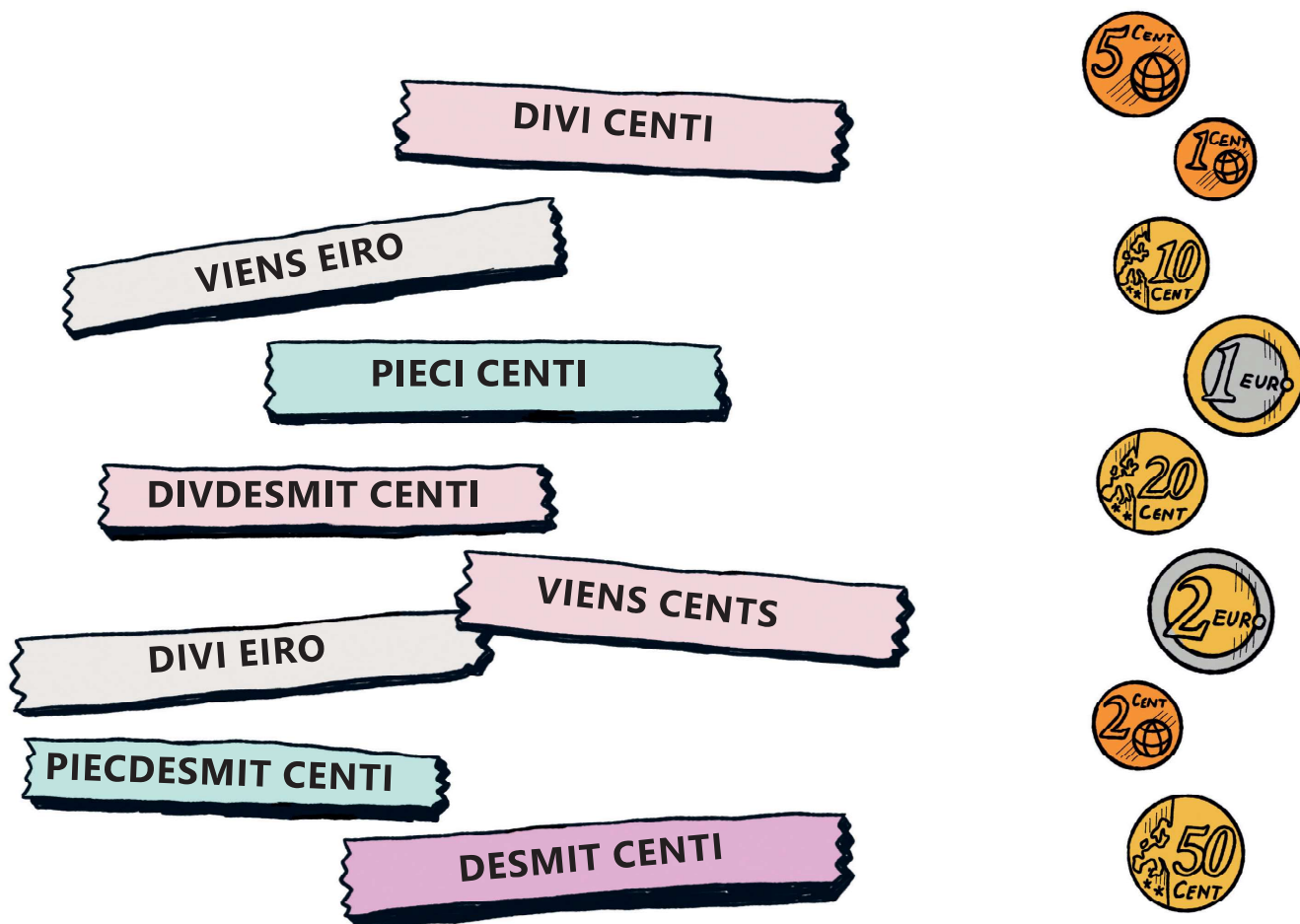
Pirms došanās uz veikalu ir jāizveido vajadzīgo lietu saraksts. Tas palīdzēs iztērēt tikai tik, cik nepieciešams. Parasti kārojas dažādas lietas, taču saraksts būs draudzīgs atgādinājums, pēc kā uz veikalu esam atnākuši.

Klausies vai lasi stāstu "Iepirkšanās diena" no grāmatas "Nauda un citas Cīruļu ģimenes lietas" Spotify, YouTube vai Swedbank blogā!

1. uzdevums. VAI TU PAZĪSTI NAUDU?

Lai veiksmīgi iepirktos, ir jāpazīst nauda. Savieno monētas un to nosaukumus!

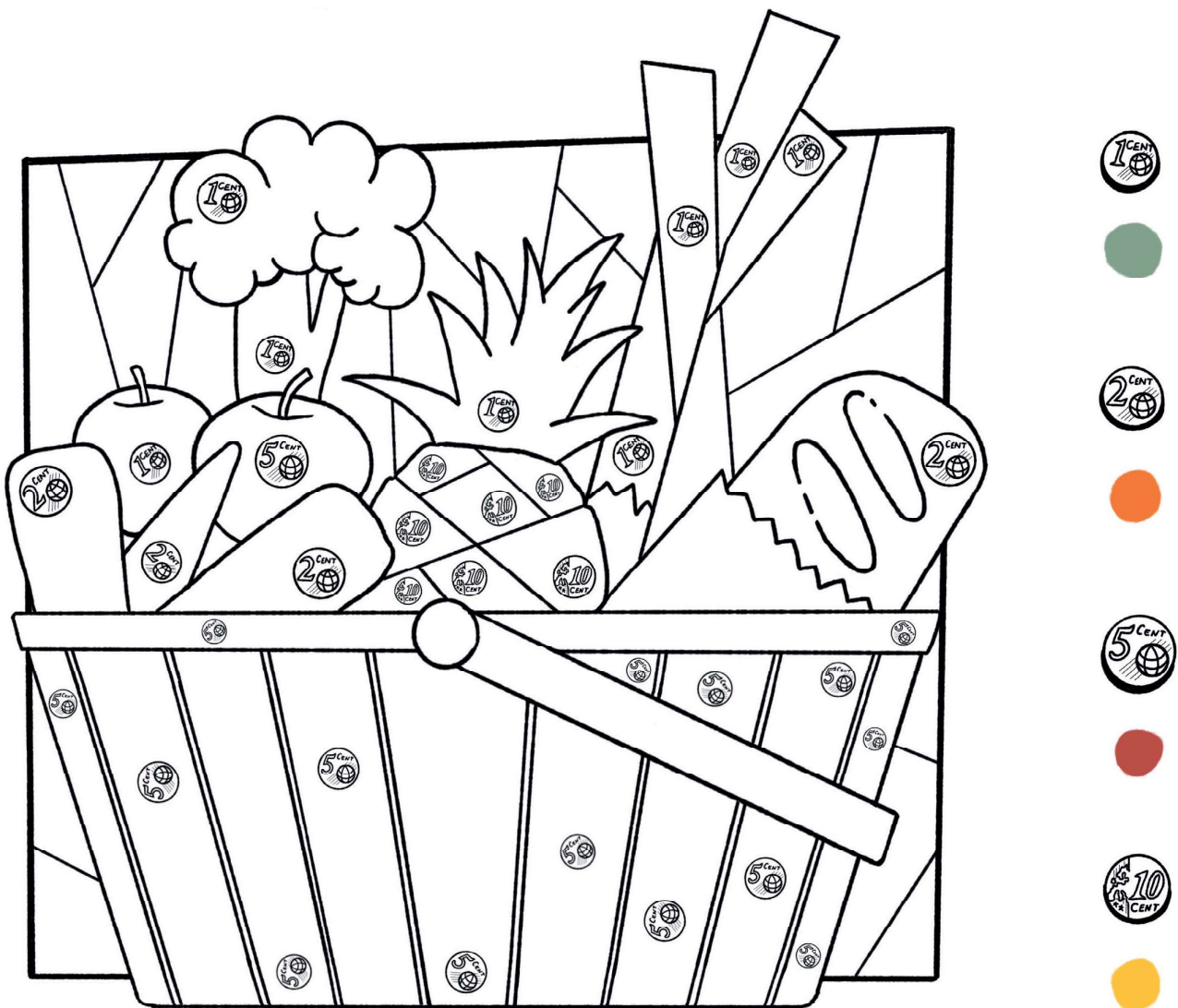

2. uzdevums. SASKAITI UN IZKRĀSO ATBILSTOŠĀ KRĀSĀ!

Kate un Gustavs zina, ka pārtikas iepirkšanās sarakstā nepieciešams iekļaut ne tikai saldumus, bet arī produktus ikdienas uzturam un citas svarīgas lietas. Izkrāso laukumus atbilstošajā krāsā un palīdzi saprast, kuras lietas iekļaujamas pirkumu sarakstā!

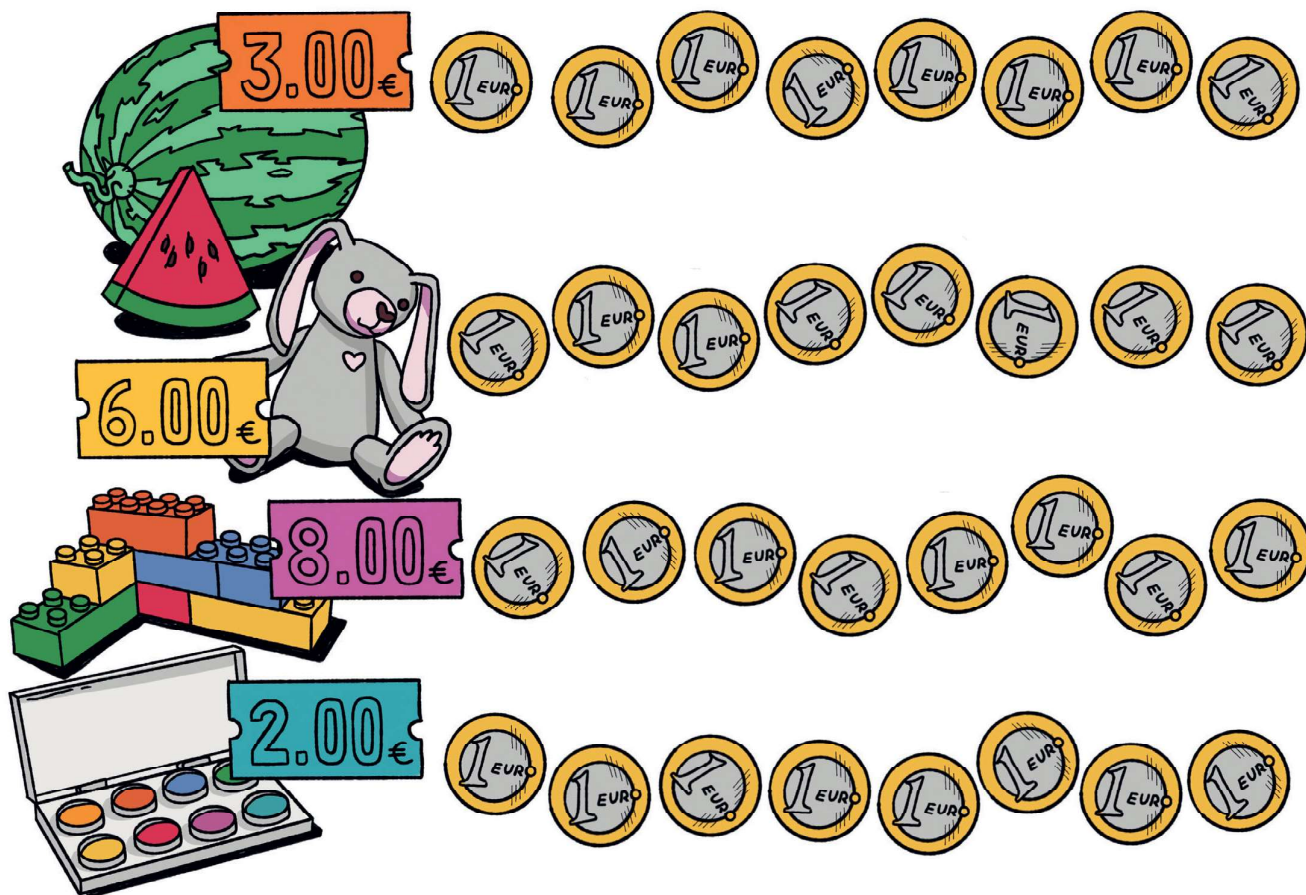
Kas redzams attēlā? Nosauc visas lietas!

Izdomā un pieraksti, ko vēl varam iekļaut iepirkumu sarakstā. Kas ir veselīgs un der brokastīm, pusdienām vai vakariņām?

3. uzdevums. APVELC MONĒTAS!

Palīdzi Gustavam iepirkties un apvelc, cik monētu maksā katra lieta!

5. KRĀŠANA UN MĒRĶU SASNIEGŠANA

Vajadzību ir daudz, un vēlmju var būt pat neierobežoti daudz – mums ik pa laikam gribas kaut ko vēl, kaut ko jaunu, kaut ko interesantu. Taču naudas visam nepietiek. Dažreiz ir jāizvēlas, vai naudu tērēt tagad un nopirkt ko mazāku, vai arī sakrāt un tad jau nopirkt ko lielāku un sen kārotu.

Krāšana aizņem laiku un prasa pacietību, taču, jo vairāk naudas atliek un jo ātrāk sāk krāt, jo ātrāk iespējams sasniegt mērķi.

Klausies vai lasi stāstu “Sapņiem ir jākrāj” no grāmatas “Nauda un citas Cīruļu ģimenes lietas” Spotify, YouTube vai Swedbank blogā!

1. uzdevums. KURAM VAIRĀK?

Kate un Gustavs katru mēnesi aktīvi krāj naudu savu sapņu piepildīšanai. Apskati situācijas, izskaiti sakrāto naudu un atzīmē, kurš no bērniem katrā situācijā ir sakrājis visvairāk!

Panel 1 (Light Blue): Left group: 1cent, 1cent, 5cent; Right group: 1cent, 2cent.

Panel 2 (Light Grey): Left group: 1cent, 2cent, 2cent; Right group: 2cent, 5cent.

Panel 3 (Light Pink): Left group: 1cent, 10cent; Right group: 5cent, 5cent.

Panel 4 (Light Orange): Left group: 5cent, 2cent, 1cent; Right group: 1cent, 5cent.

Panel 5 (Light Grey): Left group: 2cent, 2cent, 2cent, 2cent; Right group: 1cent, 1cent, 1cent, 1cent.

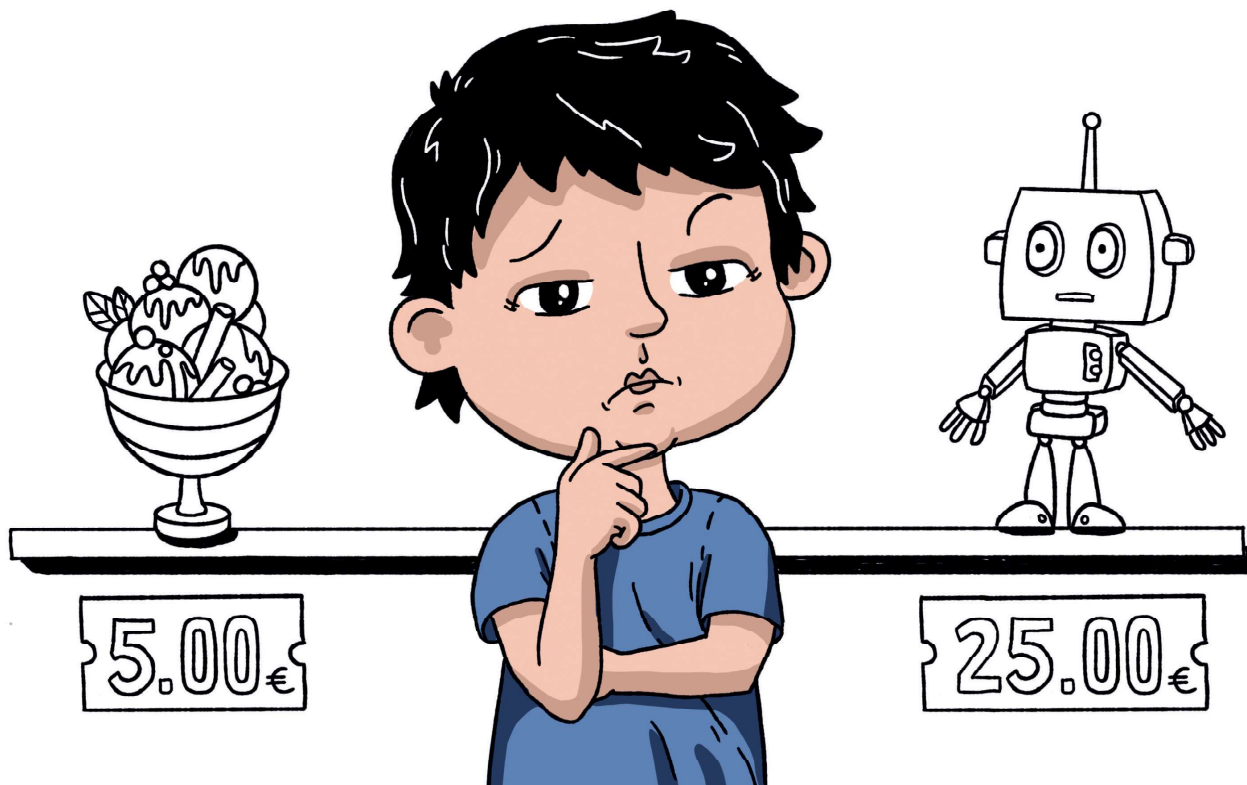
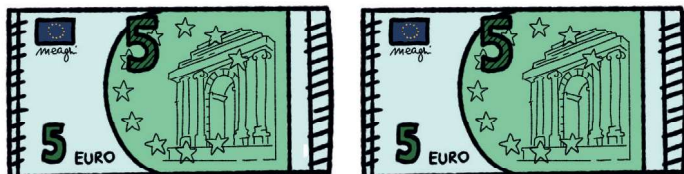
2. uzdevums. ATRODI ATŠKIRĪBAS!

Gustavam pie sienas ir plakāts, kurā viņš uzzīmējis savu sapni, kam cītīgi krāj naudu. Pēc kāda laika Gustavs savu plakātu atjauno, veicot nelielas izmaiņas. Apskati attēlus un atzīmē, kas tajos atšķirīgs! (Pačukstēsim, ka kopā ir 10 atšķirības)

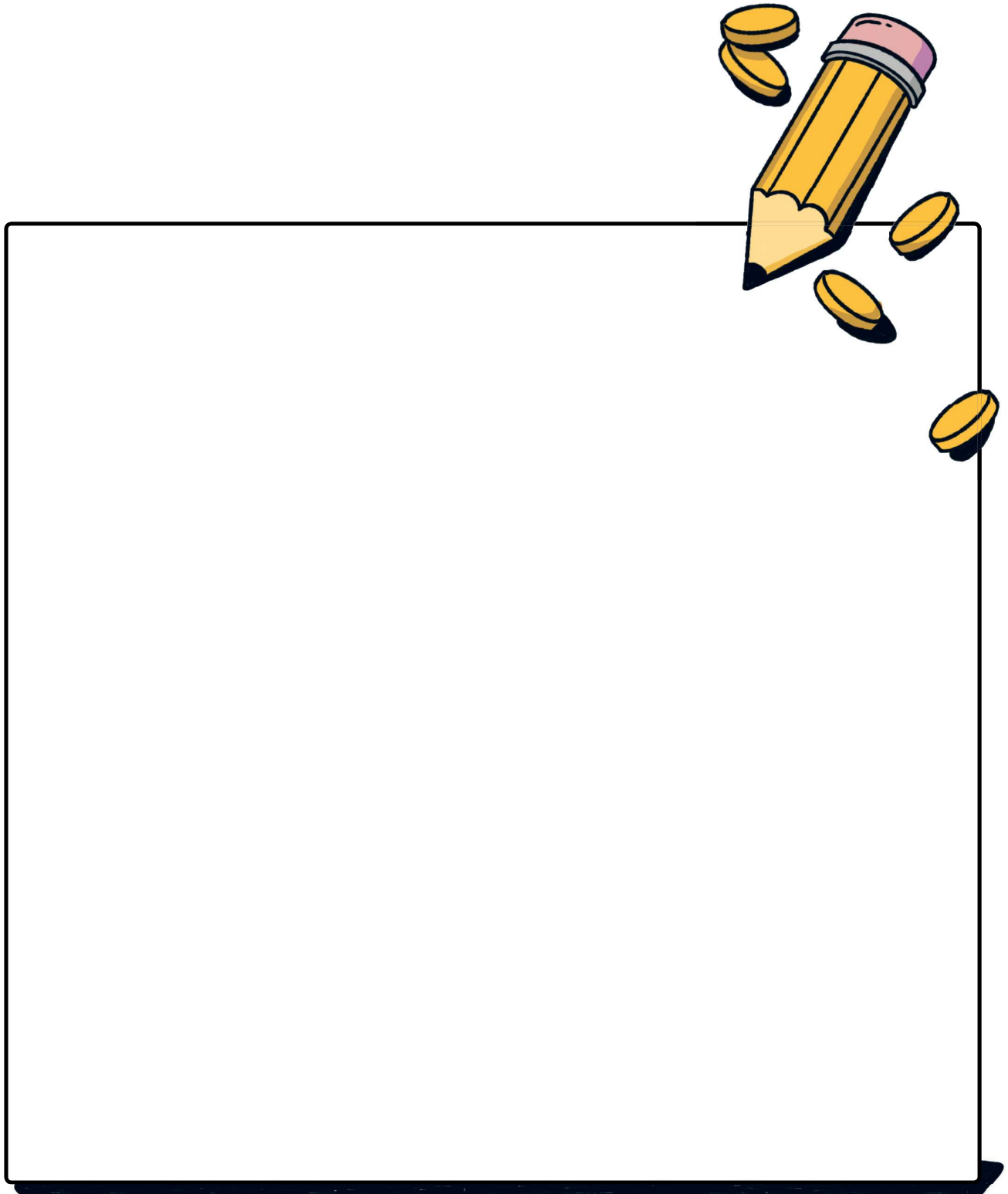
3. uzdevums. APVELC UN IZKRĀSO!

Ja tev vecāki reizi nedēļā iedotu 5 eiro, ko tu darītu – uzreiz nopirktu lielu un garšīgu saldējumu vai dažas nedēļas nepirktu neko, naudiņu sakrātu un tad nopirktu kaut ko lielāku un vērtīgāku? Apvelc savu izvēli un izkrāso to!

4. uzdevums. UZZĪMĒ SAVU SAPNI!

Kam tu vēlies sakrāt naudu? Uzzīmē savu sapni! Uzdevumu krājuma beigās varēsi izgriezt etiķeti, izrotāt un uzlīmēt to uz savas krājkasītes, un katru mēnesi vari ielikt tajā nelielu naudas summu, lai ātrāk piepildītu savu sapni.

Tu esi ļoti labi pastrādājis un ticis galā ar visiem uzdevumiem! Tagad tu zini, kāda ir nauda un tās veidi, kā naudu varam nopelnīt un kā to prātīgi tērēt. Šīs zināšanas tev noderēs nākotnē, jo ar naudu saskaramies ik uz soļa.

Par labi paveiktu darbu tu saņem apliecinājumu, un, ja vēlies sākt krāt savam sapnim jau tagad, tad atceries, ka tev ir iespēja izveidot savu krājkasi, izmantojot uzdevumu krājuma beigās atrodamās etiķetes.

**Lai aizraujošs un drošs tavš turpmākais ceļš
naudas pasaulē!**

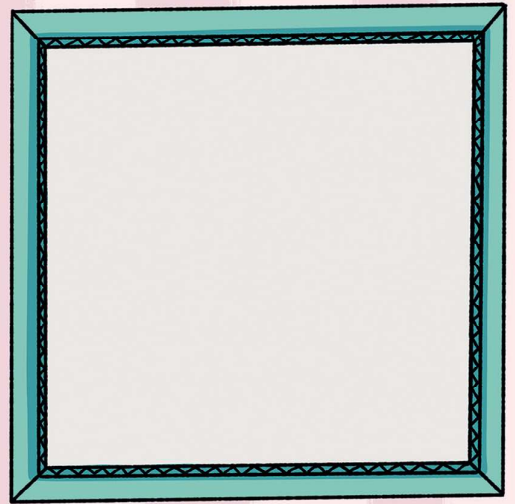
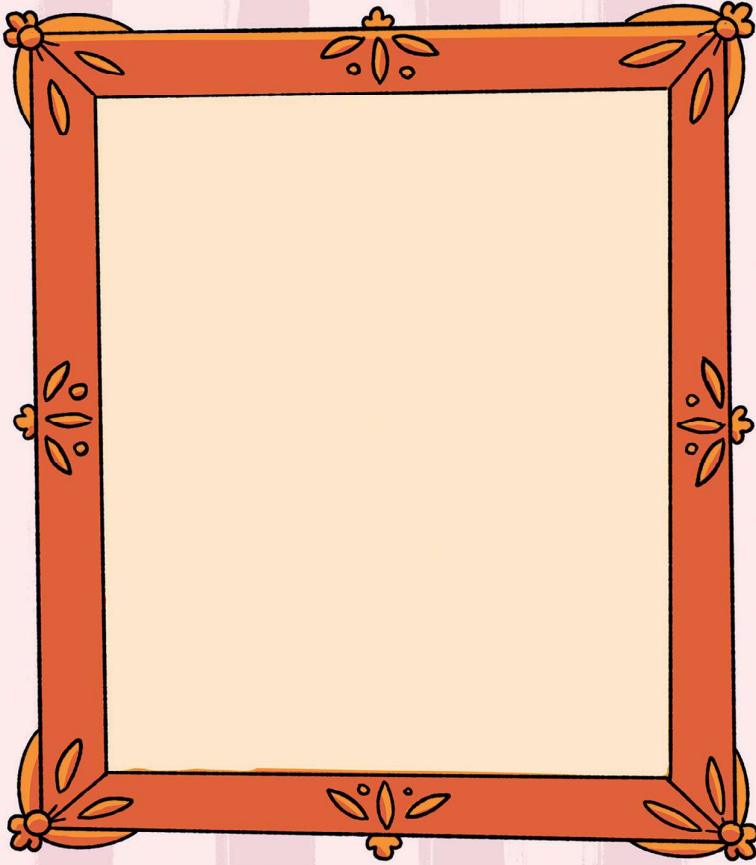
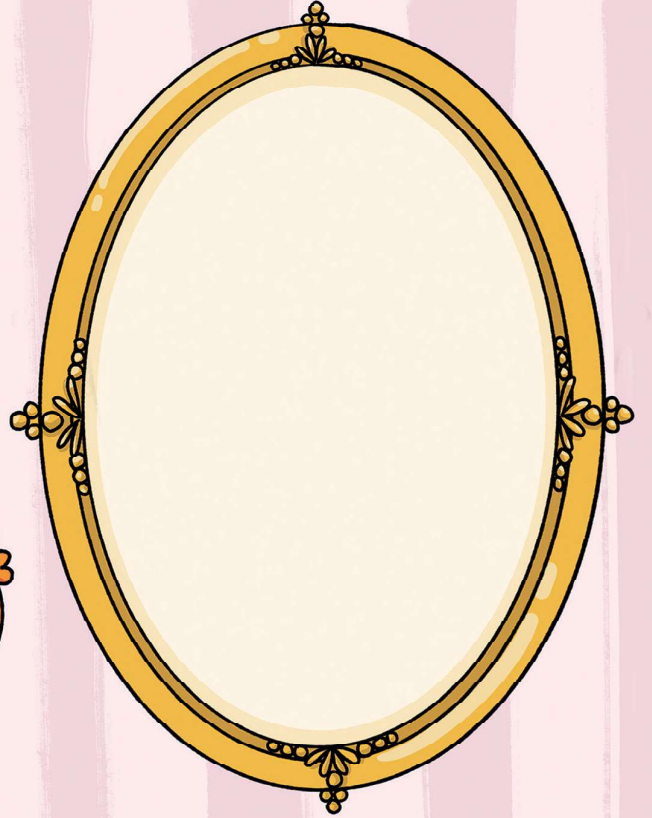
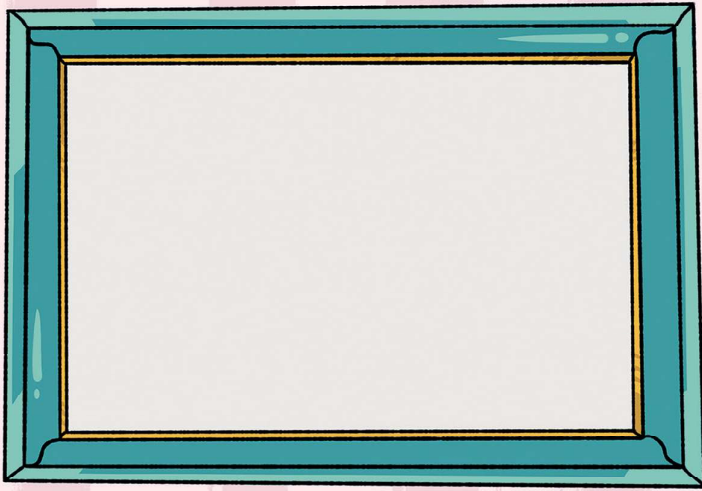

APLIECINĀJUMS

Apsveicam!
Tagad tu esi īsts naudas eksperts!

Izveido savu krājkasi. Izvēlies, izgriez, izrotā un pielīmē pie krājkasītes,
kurā vēlies krāt savu naudu!

ATBILDES

2.2. uzdevums. KABATAS NAUDA

ALGA

DĀVANA

ČEKŠ

ATLĪDZĪBA

DARBS

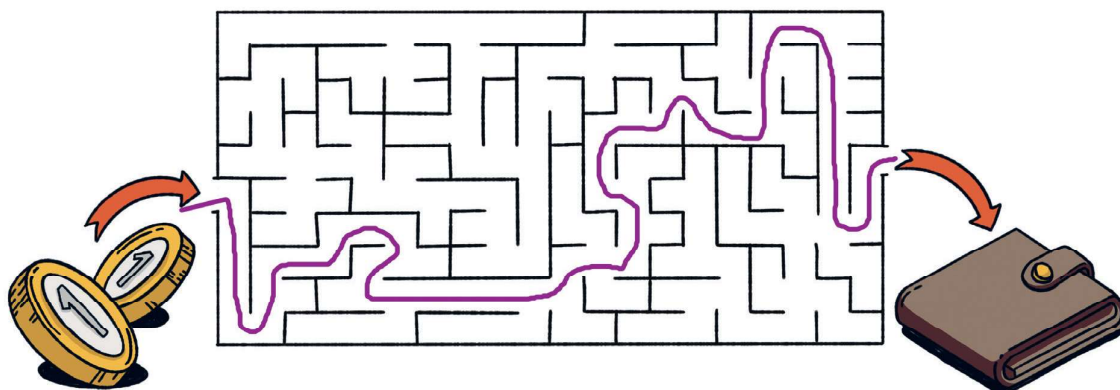
NAUDA

MONĒTA

KRĀJKASE

EIRO

2.3. uzdevums.

2.4. uzdevums. FOTOGRĀFS

ĀRSTS

UGUNSDZĒSĒJS

PAVĀRS

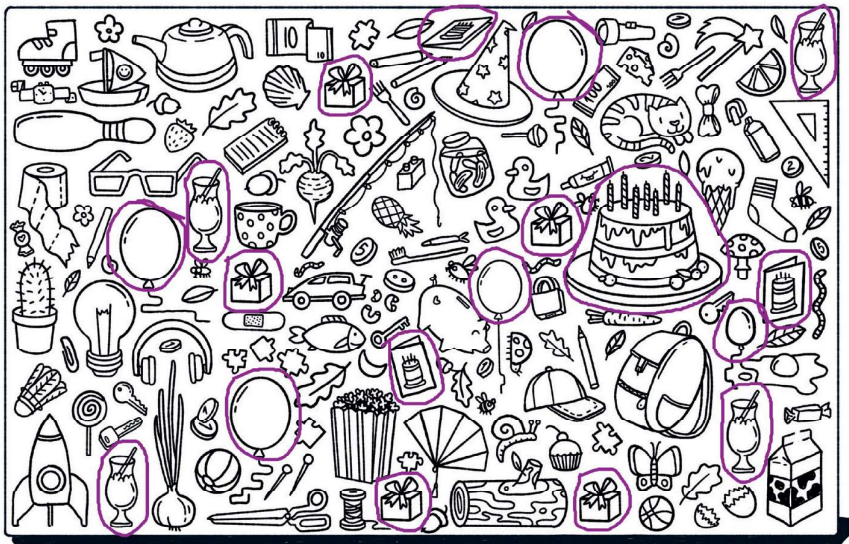
CELTNIEKS

FRIZIERIS

PĀRDEVĒJS

SKOLOTĀJS

3.1. uzdevums

3.3. uzdevums. VAJADZĪBAS: Suņu barība, pastaigu siksnīņa, vitamīni veselīgiem zobiem, potes pret dažādiem bīstamiem vīrusiem, veterinārārsta apmeklējums.

VĒLMES: Jauna rotaļlieta, mitrās salvetes ķepiņu slaucīšanai, moderna suņu jaciņa, suņu friziera apmeklējums.

5.2. uzdevums.
10 atšķirības.

